

MINISTERIET FOR
BØRN, UNDERVISNING
OG LIGESTILLING

Pædagogiske principper

Inspirationsmateriale til
erhvervsskolerne

Pædagogiske principper

I tekster om reformen af erhvervsuddannelserne anvendes en række pædagogiske principper. Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling beskriver i dette inspirationsmateriale, hvordan ministeriet forstår og definerer disse principper.

Der kan i den helhedsorienterede undervisning arbejdes med flere mulige principper for tilrettelæggelse. Det være sig anvendelsesorienterede-, differentierings-, kol-

laborative-, praksisnære-, problemløsnings-, og tværfaglige principper. I det følgende behandles derfor først den helhedsorienterede undervisning, hvorefter de forskellige pædagogiske principper, der relaterer sig hertil gennemgås og defineres.

Beskrivelsen af principperne og eksemplerne er ment som inspiration, og kan anvendes som retningsgivende, når undervisningen skal planlægges.

Indhold

Pædagogiske principper	3
Helhedsorienteret undervisning	6
Anvendelsesorienteret undervisning	8
Differentiering	9
Kollaborativ læring	11
Praksisbaseret, praksisnær og praksisrelateret undervisning	13
Problemløsning	14
Tværfaglighed	15
Bilag med eksempler fra praksis fordelt på de 4 hovedområder	17

Helhedsorienteret undervisning

Antagelsen er, at eleverne øger deres lyst til at lære, når de oplever at undervisningen er tilrettelagt i meningsfulde forløb, der knytter an til noget, der er kendt fra erhvervet/erhvervslivet og verdenen uden for skolen.

Definition

I den helhedsorienterede undervisning tilrettelægges læringsforløb med udgangspunkt i helheder og knytter sig til en forståelse af, at verden uden for skolen ikke er opdelt i fag og delelementer.

Helhedsorienteret undervisning er undervisning, der tager udgangspunkt i eller peger frem mod en for eleverne meningsfuld helhed, som knytter sig til de erhverv eller samfundsforhold, som undervisningen retter sig mod.

Formål:

Formålet med helhedsorienteret undervisning er at understøtte elevernes motivation og faglige udbytte af undervisningen.

Mål

- Målet er, at eleverne i den helhedsorienterede undervisning oplever samspillet mellem almene og erhvervsfaglige kompetencer som meningsfulde og praksisnære helheder.
- Målet er, at eleverne skal forstå delens/delens funktion i helheden, og samtidig skal balancen/kombinationen mellem del og helhed opretholdes.
- Målet er, at eleverne lærer at bruge deres teoretiske og praktiske færdigheder i meningsfulde sammenhænge.

Overvejelser ved tilrettelæggelse af helhedsorienteret undervisning

Der er mange måder at tilrettelægge helhedsorienteret undervisning på. Vigtige elementer i planlægningen af helhedsorienteret undervisning er bl.a. at:

- Lærerne samarbejder om at udvikle undervisningsforløb, for at alle får kendskab til hinandens fagområder og deres betydning for uddannelsen som helhed. Dette bør gælde for alle fag i et undervisningsforløb. Herunder grundfag, erhvervsfag og uddannelsesspecifikke fag.
- Det skal vurderes, hvilke fagmål, der skal indgå i det helhedsorienterede forløb og hvilke fagmål, der ikke skal indgå. Balancen mellem det enkelte fag og helhedsorientering skal overvejes og bør samlet set tilgodes de enkelte fag og deres faglige mål.
- Eleverne skal, i deres videre forløb, kunne anvende de opnåede kompetencer, når nye opgaver skal løses. Praktisk og teoretisk viden samt de færdigheder og kompetencer, som de faglige mål tilsammen dækker, skal på den måde indgå som grundlag for elevernes refleksion.
- Tidsperspektiv og omfang af helhedsorienterede undervisningsforløb kan variere. Det være et helt forløb, en skoleuge eller fx hver formiddag med praktisk relateret undervisning, og hvor eftermiddagen bruges til faglig teoretisk fordybelse.
- Andre pædagogiske begreber kan understøtte helhedsorienteret undervisning, fx: tværfaglighed, anvendelsesorienteret undervisning og praksisrelateret undervisning.

Eksempler

En helhedsorienteret undervisning kan tilrettelægges i forskellige slags helheder. Helhederne kan for eksempel være sammensat med elementer fra:

- Forskellige uddannelser
- Forskellige fag, grundfag, erhvervsfag og uddannelsesspecifikke fag
- Forskellige faglige emner indenfor ét fag
- Uddannelsens skoledel og praktikdel
- Fag og elevernes erfaringer fra fx fritid, fritidsjobs og tidligere skoleundervisning.

Eksempel på flere/forskellige uddannelser:

Et eksempel på et helhedsorienteret undervisningsforløb er, når elever fra forskellige uddannelser fx murer-, tømrer- maler- og elektrikerafdelingen arbejder sammen om et projekt, fx at bygge et energineutralt hus. De skal hver for sig bruge deres teoretiske og praktiske faglighed og planlægge deres faglige samarbejde omkring byggeprojektet.

Eksempel på grundfag og uddannelsesspecifikt fag:

På kokke- (gastronom)uddannelsen arbejder man med et tema, der kaldes "Det Sønderjyske Kagebord". Eleverne skal i det uddannelsesspecifikke fag bage kager, dokumentere arbejdsprocesser og lære arbejdsteknikker. I naturfag arbejder de med kemiske processer bag hævemidler og PH-værdiens betydning for smag. I dansk arbejder de med overskrifter, salgstekster og skriftlig fremstilling. Desuden får eleven viden om fødevarehygiejne.

Eksempel på grundfag og uddannelsesspecifikke fag:

På grundforløbets 2. del, der er rettet mod den pædagogiske assistentuddannelse, arbejder eleverne med kommunikation i den pædagogiske praksis, for at blive bevidst om kommunikationens betydning for samarbejdet mellem kollegaer, forældre og børn.

- I det uddannelsesspecifikke fag arbejder eleverne med kommunikationsteori og metoder til aktiv lytning.

- I samfundsfag arbejder eleverne med at være bevidste om andres holdninger og argumenter.
- I psykologi arbejder eleverne blandt andet med at blive bevidste om kommunikationstyper, der er bestemt af alder, køn og kulturel baggrund.
- I dansk arbejder eleverne med at kommunikere hensigtsmæssigt både mundligt og på skrift.

Eksempel på forskellige faglige emner indenfor ét fag:

Et andet eksempel fra landbrugsuddannelsen illustrerer, at man kan træne ét fags discipliner i meningsfulde praksisnære helheder: "Hvad koster det at gøde den mark, som er vist på satellitbilledet? (Med angivelse af målestoksforhold)". For at løse opgaven skal eleven arbejde med forskellige matematiske discipliner, men i en helhed som er typisk for erhvervet.

Eksempel på fag og elevernes egne erfaringer:

I fagene arbejdspladskultur og dansk på grundforløbets 1. del arbejder eleverne med emner om virksomhedens ansatte, deres funktion og samspil. De tager udgangspunkt i en virksomhed, de kender fra fx deres fritidsjob, fra deres families arbejdsplads eller fra deres skole. Eleverne skal tage et billede af flest mulige medarbejdere og interviewe dem kort om titel samt arbejdsfunktion. Bagefter skal de lave et organisationsdiagram over virksomhedens ansatte, hvorefter de ansattes funktion, samspil og samarbejde sammenlignes og diskuteres.

Anvendelsesorienteret undervisning

Antagelsen er, at det er motiverende for eleverne, at de kender til og forstår anvendelsen af det som de lærer.

Definition

Undervisningen er rettet mod, at eleverne skal forstå, hvordan et fag, et emne eller en metode kan anvendes i omverdenen. I den anvendelsesorienterede undervisning opnår eleverne en forståelse af, at indholdet i undervisningen peger ud over selve undervisningssituationen, fx mod arbejds- og voksenlivet. Den anvendelsesorienterede undervisning omfatter emner og problemstillinger, som har autentisitet fagligt personligt samfundsmæssigt.

Formål

Formålet med den anvendelsesorienterede undervisning er at understøtte elevernes faglige udbytte af undervisningen.

Mål

- Målet er, at eleverne opnår indsigt i, hvordan man anvender viden og færdigheder fra de fag, der undervises i.
- Målet er, at eleverne udvikler kompetencer til at anvende viden og færdigheder der svarer til en given situation.

Overvejelser ved tilrettelæggelse af anvendelsesorienteret undervisning

- Elevernes viden og erfaring fra andre sammenhænge, eller eksempler fra praksis, kan inddrages og danne udgangspunkt for fag, emner og metoder i den anvendelsesorienterede undervisning.
- Undervisningen kan omfatte en specifik anvendelse af et teoretisk emne fx arealberegning og i hvilke sammenhænge arealberegning anvendes.

- Undervisningen kan dreje sig om selve anvendelsen af valgte fag/emne/metode i praksis. For at skabe bedre forudsætninger for elevernes læring og motivation kan praktiske øvelser kobles til elevernes teoretiske forståelse. Det kan være lettere at forstå udregning af rette vinkler og beregning af materialeforbrug, hvis undervisningen er kombineret med en opgave om at lægge et gulv.
- Fag og emner kan tilrettelægges anvendelsesorienteret i flere sammenhænge, fx: erhvervsmæssige sammenhænge, sammenhæng med andre fag, fx. grundfag, erhvervsfag og uddannelsesspecifikke fag, samfundsmæssige/samfundsborgersammenhænge, eller sammenhæng med elevernes dagligdag.

Andre pædagogiske begreber kan understøtte anvendelsesorienteret undervisning, fx helhedsorientering, tværfaglighed og praksisrelateret undervisning.

Få inspiration til undervisningsforløbet i afsnittet om helhedsorienteret undervisning, og bilag med eksempler inden for hovedområderne.

Differentiering

Antagelsen er, at eleverne motiveres når de udfordres på et passende niveau.

Definition

Differentiering betyder; "at gøre forskel på". I en pædagogisk sammenhæng betyder differentiering, at man tilpasser undervisningen til forskellige elevforudsætninger. Elevforudsætninger omfatter fx faglige forudsætninger, sociale forudsætninger og læringsstile.

Differentiering omfatter dels undervisningsdifferentiering, der også kaldes pædagogisk differentiering og dels niveaudeling.

Formål

Formålet med differentiering er, at alle eleverne uanset forudsætninger bliver udfordret og udvikler deres kompetencer bedst muligt.

Mål

- Målet er, at undervisning tilrettelægges med udgangspunkt i elevens læringsforudsætninger og kompetenceniveau.

Overvejelser ved tilrettelæggelse af undervisningsdifferentiering

- Undervisningsdifferentiering eller pædagogisk differentiering betyder, at eleverne arbejder med de samme læringsmål og samme niveau, men at undervisningen giver mulighed for, at eleverne kan nå læringsmålene på forskellige måder, i forskellige tempi og i forskellig grad.
- I tilrettelæggelsen og gennemførelsen af undervisningen tilpasser læreren undervisningsformen og eleverne arbejder med stoffet ud fra deres egne forudsætninger.

Overvejelser ved tilrettelæggelse af niveaudeling

- Niveaudeling betyder, at eleverne inddeles i forhold til, hvilket læringsmål og niveau de skal nå fx F-, E- eller D-niveau. Skolen kan enten vælge en organisatorisk differentiering, der betyder, at eleverne i det enkelte klasselokale skal nå samme læringsmål og niveau, fx undervisning i engelsk på E-niveau. Eller læreren/ lærerne kan undervise på flere niveauer i ét klasselokale.
- Niveaudeling udelukker ikke behovet for undervisningsdifferentiering, idet tilrettelæggelse og gennemførelse af et hvilket som helst undervisningsforløb indebærer, at læreren tager udgangspunkt i og tilpasser undervisningen til elevernes forskellige forudsætninger.

Eksempler

- I danskfaget fremlægger læse-vante elever resultaterne af fx et gruppearbejde i en power-pointpræsentation, der er primært tekstbaseret, mens skriveuvante (ordblinde) elever fremlægger power-points, der primært er billedbaserede.
- Eleverne på tømreruddannelsen får en udskæringsopgave, der skal løses på forskellig tid alt efter elevernes forudgående færdigheder i opmåling og udskæring.
- I arbejdsmiljøundervisningen, hvor der deltager både unge og voksne, diskuterer elevgruppen af unge en case med inddragelse af et teksteksempel på en arbejdssituation, mens de voksne diskuterer casen ud fra deres tidligere erfaring fra arbejdssituationer.
- I grundfaget erhvervsøkonomi gennemfører læreren undervisning på niveauerne E og D i et klasselokale ved at lade eleverne på det ene niveau arbejde selvstændigt med et emne, medens han forklarer nyt stof for eleverne på det andet niveau.
- På gastronomuddannelsens hovedforløb får eleverne en fælles introduktion til en opgave om tilberedning og råvarebehandling, som flertallet af elever skal udføre på et niveau svarende til rutineret, mens elever, der følger talentsporet, skal løse opgaven på et niveau, som svarer til avanceret.

Kollaborativ læring

Antagelsen er, at elevens motivation og læring øges, når eleverne samarbejder og at de samtidig udvikler deres samarbejdskompetencer.

Definition

Kollaborativ betyder samarbejdende. I kollaborativ læring arbejder eleverne sammen mod et fælles mål. Videndeling og kommunikation mellem deltagerne er vigtige elementer. Der skal være en oplevelse af et fælles ansvar blandt eleverne, for at målet bliver nået og der skal ligeledes være et fællesskab om opgaveløsningen.

Formål:

Formålet med den kollaborative læring er, at træne eleven i at samarbejde, samt at styrke elevens evne til idéskabelse.

Mål:

- Målet er, at give og styrke elevens forudsætninger for at kunne samarbejde med andre om opgaver og processer, der har relevans for de konkrete erhverv.
- Målet er, at eleverne oplever, at de er afhængige af hinanden for at kunne løse opgaverne, og at de oplever nødvendigheden af at udveksle viden og erfaringer.
- Målet er, at elevernes evne til at udtænke nye idéer (innovative kompetencer) eller at beslutte løsninger på udfordringer udvikles i et samarbejde, hvor de kan inspirere hinanden.

Overvejelser ved tilrettelæggelse af kollaborativ læring

- Udvikle og planlægge undervisningsforløb, hvor eleverne arbejder med at netværke, samarbejde og indgå i forskellige læringsfællesskaber.
- Planlægning af hvordan der kan arbejdes med åbne arbejdsopgaver og uforudsigelige processer i et dynamisk samarbejde, så eleverne opnår erfaringer med at arbejde i fællesskaber med projekter, hvor der udvikles, forhandles og diskuteres.

- Have fokus på at styrke elevens innovative kompetencer.
- Videndeling og kommunikation mellem eleverne skal vægtes højt. Der arbejdes med opgaver og projekter, hvor opgaven/projektet løbende udvikles, forhandles og diskuteres i fællesskab. Eleverne skal arbejde mod et fælles mål og er indbyrdes afhængige af hinanden.

Eksempel

- En gruppe elever skal fremstille en buffet. Gruppen afgør i fællesskab, hvilke retter der indgår i buffeten. Eleverne er indbyrdes afhængige i opgaveløsningen, fordi én person alene ikke kan nå at fremstille alle retter og sikre, at de er varme til tiden. Hvis en elev er ansvarlig for økonomien, en anden for ernærings-sammensætningen og en tredje for gæster med diæt, så har eleverne brug for de andres viden for at kunne overholde alle krav ligesom de har brug for, at diskutere og beslutte alle elementer af produktionen.

Praksisbaseret, praksisnær og praksisrelateret undervisning

I Bekendtgørelse om Erhvervsuddannelserne anvendes begreberne praksisbaseret, praksisnær og praksisrelateret. Begreberne drejer sig alle om, at skabe forbindelse mellem indholdet af undervisningen på erhvervsskolen og praksis inden for det pågældende erhverv eller om at skabe så stor sammenhæng som muligt mellem den teoretiske og den praktiske undervisning.

Antagelsen er, at elevernes motivation for at lære øges:

- hvis eleverne kan se, at de har behov for at lære noget,
- hvis det eleverne lærer, giver mening for dem,
- hvis eleverne kan anvende det, de lærer.

Definition

Praksisbaseret -nær eller -relateret undervisning betyder, at undervisningen har nær forbindelse til praksis.

Formål

Formålet med en praksisbaseret, -nær eller -relateret undervisning er, at eleverne kommer til at forstå og afprøve viden i praksis. Formålet med praksisbaseret, -nær eller -relateret undervisning er, at motivere eleverne for at lære og styrke deres læringsudbytte, ved at de kan se en mening med det, de lærer i skolen i forhold til den erhvervsfaglige praksis.

Mål

- Målet er, at det eleverne lærer, giver mening for dem, og at de kan anvende det de lærer.
- Målet er, at eleverne oplever, at de bedre forstår og husker, hvad de har lært, når de samtidig forstår og afprøver, hvordan det lærte kan anvendes i praksis inden for erhvervet.
- Målet er, at eleverne oplever en sammenhæng mellem teori og praksis.

Overvejelser ved tilrettelæggelse af praksisbaseret undervisning

- Undervisningen kan foregå i en praksis, i en virksomhed eller i skolens værksted, hvor eleverne skal udvikle en færdighed eller en kompetence.
- Undervisningen kan efterligne situationer i praksis, fx gennem simulationer og rollespil.
- Undervisningen kan dreje sig om indlæring af teoretisk viden. Fx et princip eller en regel, hvor eleverne og/eller læreren inddrager eksempler fra praksis, hvor den teoretiske viden kan anvendes.
- Undervisningen kan dreje sig om, at eleverne skal løse en arbejdsopgave eller et problem inden for erhvervet og i den forbindelse inddrage teoretisk viden fra undervisningen.

Eksempler

- Undervisningen foregår i praksis i en virksomhed som virksomhedsforlagt undervisning, hvor skolen tilrettelægger et undervisningsforløb med læringsmål og opgaver, som eleven skal løse i virksomheden. Efterfølgende evaluerer eleven og skole, i hvor høj grad eleven kan se sammenhængen mellem den teoretiske baggrund for tilrettelæggelsen af forløbet, og sammen vurderer de i hvor høj grad, at eleven har opnået læringsmålene.
- På skolen får eleverne besøg af en repræsentant for erhvervet, der fortæller om en aktuell konkret udfordring, fx i forhold til arbejdsmiljø eller betaling af skat. Eleverne arbejder derefter med en løsning på udfordringen, hvor de som argumentation inddrager deres teoretiske viden. Løsningen udarbejdes, så den kan vises på et PowerPoint for repræsentanten fra erhvervet. Elevernes løsning evalueres af lærer og repræsentant.

Problemløsning

Antagelsen er, at elevernes evne til refleksion trænes, når de arbejder med problemløsning, samt at eleverne træner deres evne til at kunne indgå i fremtidige arbejdsprocesser, der indeholder planlægning og vurdering af resultater.

Definition

Problemløsning er en proces, der indledes med et problem og afsluttes med en løsning. Problemløsningsprocessen kan være mere eller mindre kompleks afhængig af, hvor veldefineret problemet er, og hvor stor frihed der er i valg af metoder og mulige løsninger. Problemer kan være mere eller mindre omfattende i forhold til, hvor præcist udgangssituationen, målsituationen og de mulige handlinger er.

Formål

Formålet med problemløsning er at træne eleven i at opnå en forståelse af samspillet mellem at handle og at reflektere over disse handlinger.

Mål

- Målet er, at eleverne lærer at udvælge og anvende deres viden og erfaringer, når de støder på et problem.
- Målet er, at eleverne kan arbejde reflekteret og kan komme med løsninger og svar på spørgsmål eller problemer.

Overvejelser ved tilrettelæggelse af undervisning med problemløsning

- Problemløsning kan anvendes både ved almene og erhvervsfaglige problemer.
- Relevante problemer kan formuleres af eleven selv, under vejledning af læren, i samarbejde med læren eller af læreren alene.

- I problemløsningen kan der inddrages oplevede eller erfarede problemer fra praksis. I elevernes arbejde med løsning af problemet vægtes, at eleverne kan inddrage og anvende relevante metoder og begreber fra det/de fag, der undervises i.
- Problemløsning indgår i undervisningssituationer fx når eleven ved nærmere eftertanke/refleksion bliver bevidst om, at den sædvanlige måde at opfatte en situation på ikke er helt så indlysende eller velbegrundet, som den umiddelbart fremstod, og at eleven derfor får brug for at afsøge andre løsninger.

Eksempel

- En merkantil elev kan fx have haft en ubehagelig oplevelse med utilfredse kunder (udgangssituation). Eleven tænker over denne situation og formulerer problemet samt overvejer, hvordan situationen kunne ændres og hvordan de utilfredse kunder kunne tackles på en mere tilfredsstillende måde (målsituation). Problemet kan fx løses ved, at eleven i faget dansk reflekterer over forskellige kommunikative strategier (mulige handlinger).

Tværfaglighed

Antagelsen er, at elevernes motivation og læring øges i takt med, at eleverne kan se sammenhæng og helhed i det, som de skal lære.

Definition

Ved tværfaglig undervisning opnås kompetencemål og indhold på tværs af fagene. I tværfaglig undervisning inddrages faglige elementer fra forskellige fag eller uddannelser.

Formål

Formålet er, at arbejde på tværs af flere fag eller uddannelseselementer i uddannelsen. Formålet er, desuden at undervisningen fokuserer på både fagenes egen faglighed og på de sammenhænge, fagene optræder i inden for uddannelsen.

Mål

- Målet er, at eleverne skal løse problemstillinger eller opgaver ved at inddrage forskellige fag og at eleverne oplever den tværfaglige undervisning som værende meningsfuld.
- Målet er, at give eleverne mulighed for at opleve en rummelig arbejdskultur, så de erfarer, hvordan de i udøvelsen af deres fremtidige opgaver i erhvervene skal indgå i samarbejde med andre fags fagligheder.

Overvejelser ved tilrettelæggelsen af tværfaglig undervisning:

- For at sikre at den tværfaglige undervisning fremstår meningsfuld for eleverne må det overvejes dels hvilke fag og dels hvilke fagkombinationer, der inddrages i den tværfaglige undervisning.
- Det må beslattes hvilket omfang samarbejdet og koordinationen mellem fagene forventes at skulle have.
- Tværfagligheden kan tage udgangspunkt i en overordnet problemstilling, der er relateret til erhvervet og som undersøges ved hjælp af et fælles tema, en case, et produkt eller en storyline.

- Det bør drøftes på hvilken måde og i hvilket omfang de forskellige fag skal indgå. Herunder om fagene må betragtes sideordnet eller om nogle af fagene indgår som støttefag.
- Tværfaglig undervisning kan tilrettelægges for elever enten enkeltvist eller på hold, hvor elever fra samme eller forskellige hold kan deltage.

Eksempler

Tværfaglig undervisning kan være på tværs af fag

- Når undervisning i nivellering og matematik gennemføres sammen, fordi der er mange beregninger i nivellering.
- Eleverne i fagene arbejdspladskultur og dansk på grundforløbets 1. del arbejder med emner om virksomhedens ansatte, deres funktion og samspil. De tager udgangspunkt i en virksomhed, de kender fra fx deres fritidsjob, fra deres families arbejdsplads eller fra deres skole. Eleverne skal tage billeder af flest mulige medarbejdere og interviewe dem kort om deres titel samt arbejdsfunktion. Bagefter skal de lave et organisationsdiagram over virksomhedens ansatte. De ansattes funktion, samspil og samarbejde i de forskellige virksomhedstyper diskuteres.

Tværfaglighed kan også forekomme på tværs af uddannelser, der har en fælles faglighed

- Denne form for tværfaglighed kan fx skabes via et forløb, hvor elever fra forskellige uddannelser som murer-, tømrer- maler- og elektrikerafdelingen arbejder sammen om et projekt, fx ved at bygge et hus. Der er forskelligt fokus og varierede læringsmål, men samtidigt får eleverne kendskab til hinandens forskellige kompetencer og fagligheder.

Bilag med eksempler fra praksis fordelt på de 4 hovedområde

Når der overordnet planlægges undervisning i meningsfulde helheder, kan der i den helhedsorienterede undervisning arbejdes med flere mulige principper for tilrettelæggelse. Det være sig tværfaglige-, anvendelsesorienterede-, problemløsnings, differentierings, kollaborative- og praksisnære principper.

Her følger forskellige eksempler, hvor de pædagogiske principper indgår. Eksemplerne er fordelt på hovedområder med eksempler, hvor der indgår:

- Forskellige uddannelser
- Forskellige fag; grundfag, erhvervsfag og uddannelsesspecifikke fag
- Forskellige faglige emner indenfor ét fag
- Uddannelsens skoledel og praktikdel
- Fag og elevernes erfaringer fra fx fritid, fritidsjobs og tidligere skoleundervisning

Fødevarer, jordbrug og oplevelser

Forskellige fag: grundfag, erhvervsfag og uddannelsesspecifikke fag

Eksempel 1: På kokke- (gastronom)uddannelse arbejder man med et tema der kaldes; "Det Sønderjyske Kagebord. Eleverne skal i det uddannelsesspecifikke fag bage kager, dokumentere arbejdsprocesser og lære arbejdsteknikker. I naturfag arbejder de med kemiske processer bag hævemidler og PH-værdiens betydning for smag. I dansk arbejder de med overskrifter, salgstekster og skriftlig fremstilling. Desuden får eleven viden om fødevarerhygiejne.

Forskellige faglige emner indenfor et fag

Eksempel 2: Et andet eksempel fra landbrugsuddannelsen illustrerer, at man kan træne ét fags discipliner i meningsfulde praksisnære helheder: "Hvad koster det at gøde den mark, som er vist på satellitbilledet? (Med angivelse af målestoksforhold)".

For at løse opgaven skal eleven arbejde med forskellige matematiske discipliner, men i en helhed, som vil være typisk for erhvervet.

Kontor, handel og forretningservice

Fag og elevernes erfaringer fra fx fritid, fritidsjobs og tidligere skoleundervisning

Eksempel 1: I fagene arbejdspladskultur og dansk på grundforløbets 1. del arbejder eleverne med emner om virksomhedens ansatte, deres funktion og samspil. De tager udgangspunkt i en virksomhed, de kender fra fx deres fritidsjob, fra deres families arbejdsplads eller fra deres skole. Eleverne skal tage et billede af flest mulige medarbejdere og interviewe dem kort om titel samt arbejdsfunktion. Bagefter skal de lave et organisationsdiagram over virksomhedens ansatte, hvorefter de ansattes funktion, samspil og samarbejde sammenlignes og diskuteres

Økonomi og indretning af fagligt lokale

Eksempel 2: Elever på detailuddannelsen arbejder i skolens værksted med indretning af en webbutik show room. Eleverne skal fremstille en skitse med indretningen samtidigt med, at de skal overholde et budget. Derefter eller sideløbende med sætter eleverne sig ind i teori om indretning af show room, retter deres skitser til og fremstiller en model. Lærer og elever evaluerer løsningen ud fra teori om butikindretning og det opstillede budget.

Kommunikation med kunder

Eksempel 3: På mekanikeruddannelsen gennemfører eleverne et rollespil med tre forskellige kundetyper, der kommer på det lille værksted for at få udført reparationer på deres biler. Mester er ikke hjemme, og eleven må selv tale med de tre typer kunder:

1. Den ældre, der selv er udlært mekaniker for en del år siden, og skal have udført en omfattende reparation af sin dyre bil.
2. Den unge uden penge, der selv har været i gang med at reparere sin ret gamle bil, men som er gået i stå.
3. Den travle, der har smadret køleren på sin bil, som ikke ved meget om biler, har meget travlt og helst skal have sin bil allerede i morgen.

Omsorg, sundhed og pædagogik

Grundfag og uddannelsesspecifikke fag

Eksempel 1: På grundforløbets 2. del, der er rettet mod den pædagogiske assistentuddannelse arbejder eleverne med kommunikation i den pædagogiske praksis, for at blive bevidst om kommunikationens betydning for samarbejdet mellem kollegaer, forældre og børn.

- I det uddannelsesspecifikke fag arbejder eleverne med kommunikationsteori og metoder til aktiv lytning.
- I samfundsfag arbejder eleverne med at være bevidst om andres holdninger og argumenter.
- I psykologi arbejde eleverne blandt andet med at blive bevidst om kommunikationstyper, der er bestemt af alder, køn og kulturel baggrund.
- I dansk arbejder eleverne med at kommunikere hensigtsmæssigt i samarbejdet, samt fortolkning af en tekst for at kunne redegøre for kommunikationen og konflikten i teksten.

Forskellige faglige emner indenfor ét fag

Eksempel 2: På grundforløb 2 SOSU arbejder eleverne med forskellige helheder i faget dansk. Eleverne besøger en udstilling med opmærksomheden rettet mod "udstilling og formidling", og som afrunding på besøget skriver eleverne en reportage om udstillingen. Dernæst omskriver eleverne forskellige tekster til fagsprog, og udvælger derfra et emne som danner baggrund for en reklamefilm, som de udarbejder. Som afrunding på forløbet opbygger eleverne en avisredaktion med dags/og ugeplan, og eleverne producerer herefter forskellige tekster til avisen i form af artikler, anmeldelser, fotos, noveller, digte, tegneserier – og arbejder i processen på at overholde avisens deadlines.

Uddannelsens skoledel og praktikdel

Eksempel 2: En gruppe Gfi-elever på PAU tilrettelægger og gennemfører en formiddag i en børnehave med gamle lege. Eleverne udarbejder efter formiddagen en selvevaluering med læringsmålene. Tilbage på skolen evaluerer elever og lærere forløbet og læringsudbyttet med udgangspunkt i de valgte analysemodeller, fx en spindelvævs model og teorien bag tilrettelæggelsen.

Teknologi, byggeri og transport

Flere/forskellige uddannelser

Eksempel 1: Et eksempel på et helhedsorienteret undervisningsforløb er, når elever fra forskellige uddannelser fx

murer-, tømrer- maler- og elektrikerafdelingen arbejder sammen om et projekt, fx at bygge et energineutralt hus. De skal hver for sig bruge deres teoretiske og praktiske faglighed og planlægge deres faglige samarbejde omkring byggeprojektet.

Forskellige fag: grundfag, erhvervsfag og uddannelsesspecifikke fag

Eksempel 2: På mureruddannelsen tager lærer og elever en tur rundt i byen. De kigger og tager billeder af løsninger på, hvordan muren er muret omkring døre. På forhånd har de læst teori om, hvordan man gør. Tilbage på skolen skriver eleverne teorien ind ved siden af billederne af dørene.

Eksempel 3: Fagretning på grundforløbet 1. del for medieuddannelserne, hvor der indgår erhvervsfag og grundfaget dansk. Denne fagretning tager sit afsæt i et projekt, hvor eleverne skal gennemføre en kampagne, der sætter fokus på sundhed – i det her tilfælde rygning (erhvervsfaget Samfund og sundhed). I projektet indgår en række mindre projekter af forskellig varighed, som eleverne vælger efter interesse og delvis afklaring. Eleverne kan skifte mellem de forskellige projekter som led i elevens afklaring af uddannelsesvalg.

Grundforløbets 2. del på mediegrafiker-uddannelsen

Eksempel 4: Under overskriften "Politik, medier og kommunikation" arbejder eleverne med deres eget parti og skal formulere partiprogram, mærkesager m.m. Her er det grundfagskompetencer fra dansk og samfundsfag, der kommer i spil, og eleverne kan se vigtigheden af disse fags mål for at kunne løfte ovenstående opgave. Eleven er nødsaget til at vide noget om det politiske system, aktuelle samfundsemner, skrivemetoder og journalistiske principper. De uddannelsesspecifikke kompetencer samt grundfaget design kommer i spil, når eleverne skal designe partilogo, formulere og designe valgslogan og designe den digitale og trykte kommunikation.

Eksempler på projekter i det overordnede projekt kaldet "Kampagne"

Undervisningen er primært praktisk og med et anvendelsesorienteret fokus. Det betyder, at "værkstedsun- dervisningen" er omdrejningspunktet for elevens tilegnelse af viden, færdigheder og kompetencer.

- Grafisk identitet, dtp og tryk - fokus på grafisk udtryk, farver, typografi, billedbehandling, tryk-metoder og tryk-medier (metodelære, faglig dokumentation, dansk).
- 3D og motion graphics - fokus på simpel 3D-modellering og animation (metodelære, faglig dokumentation).
- Opbygning og design af website – fokus på design og simpel programmering af hjemmeside samt backend (server) (metodelære, faglig dokumentation, faglig kommunikation)
- Foto og film – fokus på billedkomposition, efterbehandling og simpel redigering (metodelære, faglig dokumentation).

